

Předmluva k ŠVP

ŠKOLA PRO VŠECHNY (dokument otevřený životu)

V úvodu školního vzdělávacího programu se zmiňujeme, o co se opíráme v dlouhodobém komplexním pedagogickém a výchovném snažení.

V našem běžném školním životě je navíc zmíněný popis vzdělávacího prostředí neustále doplňován o mnohé další školní dokumenty, o alternativní pedagogické materiály, nové učebnice, staré historické noviny a výstřižky pro výuku nejen dějepisu, atraktivní barevné časopisy pro zeměpis a přírodopis, knihy, texty z konferencí a prezentací TED, rozličné jazykové texty z internetu, rozhovory, blogy, videa z YouTube i aktuální televizní pořady o tom, jak vlastně moderně, a tedy dobře vzdělávat naši mladou dynamickou generaci. Nakonec ve 21. století to ani jinak nejde.

Vnímáme ŠVP jako náš vlastní školní příběh, mimo jiné také otevřený redukci (viz zkušenosti z online vyučování). Je to dokument relativně rozsáhlý a víme, že nemůže zobrazit celou školní realitu, nemůže obsáhnout živé a reálné vztahy mezi všemi školními aktéry, kteří jsou součástí našeho bohatého školního života. Básnický řečeno je naše škola jako koráb plující nekonečným mořem vzdělávání, ale také mořem změn společenských (i osobních), které nás všechny obklopují a také postupně ovlivňují naše snažení.

Zřejmě se shodneme, že v dnešní době bleskových zpráv, glos a komentářů je třeba zejména hlavně kriticky myslet a zachovat si nadhled, dobrou náladu (praktikujeme zásady *wellbeingu*) a na základě přátelských kontaktů v MŠ i ZŠ pečujeme o neustálou vnitřní motivaci, která generuje stálý zájem našich pedagogů o vzdělání a vzdělávání se.

V tomto kontextu můžeme říci, že to hlavní, tedy vlastní esence každé školy spočívá v nekonečné a živé pedagogické interakci, která probíhá každou minutu a každý den ve třídách, na chodbách, v jídelně i na hřišti, tedy všude a mezi všemi, kteří do vyučování a výchovy průběžně vstupují a zasahují.

Uvědomujeme si, že vzdělávání samozřejmě probíhá neustále také všude mimo školu, v rodinách a paradoxně i na nekorigovaných sociálních sítích.

Snažíme se s klidnou myslí, s radostí a pokorně každý den realizovat pedagogické a výchovné zásady uvedené v našem ŠVP.

A jako obloukem nás to vrací k myšlenkám geniálního učitele a mezinárodně uznávaného filozofa Jana Amose Komenského, který laskavě i trefně definoval nekonečné snažení pedagogů v níže uvedeném citátu, který symbolicky otevírá naše ŠVP.

*„Cílem naší pedagogiky budiž od začátku až do konce:
hledati a nalézati způsob, jak by měli učit méně ti, kteří vyučují, ale jak by se naučili více ti,
kteří se učí. Hledati a nalézati způsob, jak odstranit ze škol zmatek, necht' a marné práce a
jak zavést do nich více klidu, potěšení a pevné výsledky...“*

Jan Amos Komenský

ZŠ a MŠ BRNO, CHALABALOVA 2
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ
ŠKOLA PRO VŠECHNY

Program je aktualizován pravidelně vedením školy i jednotlivými pedagogy. Snažíme se aplikovat zkušenosti z období online vyučování a respektujeme informace ČŠI shrnující zkušenosti z tohoto období a rovněž dokumenty MŠMT včetně dokumentu Strategie vzdělávání do roku 2030.

Údaje o škole

Základní škola a Mateřská škola Brno, Chalabalova 2, p.o., (Chalabalova 572/2, 623 00 Brno)

PhDr. Vladimír Moškvan, Sychrov 5, 621 00 Brno, ŘŠ

vmoskvan@chalabalova.cz, mobil 603 424 117

PhDr. Věra Burešová, ZŘ, vburesova@chalabalova.cz, mobil 733 531 897

Mgr. Dana Nestrojilová, ZŘ, dnestrojilova@chalabalova.cz, mobil 733 736 219

Zřizovatel

Statutární město Brno, Městská část Brno-Kohoutovice, Bašného 36, 623 00 Brno

Petr Hruška, starosta, hruska@kohoutovice.brno.cz, mobil 724 900 659

Struktura školy

Základní škola a Mateřská škola Brno, Chalabalova 2 je příspěvkovou organizací a právním subjektem od 1. 7. 1993. Přidělené IČ 485 132 45.

Škola má MŠ, první a druhý stupeň ZŠ, ŠD a školní kuchyni.

ZŠ IZO 0485 13 245, kapacita 650 žáků

MŠ IZO 107 601 699, kapacita 120 dětí

ŠD IZO 118 200 313, kapacita 200 žáků

Školní jídelna IZO 103 067 035, kapacita 650 jídel

Výdejna stravy IZO 171 101 375, kapacita 120 jídel

Ve školním roce 2021/2022 ZŠ zahajovala školní rok s počtem 451 žáků. MŠ má 120 dětí.

Aktuálně evidujeme 74 zaměstnanců, z toho je 7 na mateřské nebo rodičovské dovolené.

Stručná charakteristika školního prostředí

Škola se nachází v hezké brněnské čtvrti Kohoutovice. Kromě hlavní budovy školy, která se skládá z několika pavilonů, ke škole patří i samostatná budova MŠ. V této MŠ jsou aktuálně tři smíšené třídy. MŠ má navíc další dvě oddělení v přízemním pavilonu hlavní budovy. Školní kuchyně připravuje jídlo pro MŠ a ZŠ a také pro regulovaný počet strážníků z řad veřejnosti. Velkou tělocvičnu školy, která sousedí s moderním bazénem, pronajímáme v odpoledních hodinách oddílům gymnastiky. Zmíněný bazén nám slouží pro zajištění povinné výuky plavání. Hřiště mezi školou a bazénem využíváme zejména dopoledne, odpoledne zde trénují sportovní kluby z Kohoutovic.

Vedení školy průběžně a dle finančních možností opravuje budovy, které má svěřené a doplňuje a regeneruje jejich vybavení.

Charakteristika pedagogického prostředí

ZŠ a MŠ Chalabalova aplikuje v pedagogické praxi postupy, které napomáhají každému dítěti realizovat jeho potenciál. Školní vzdělávací program nazvaný *Škola pro všechny* odráží tyto naše snahy. V oblasti specifického pedagogického zaměření školy nemáme vyhraněný směr, jsme *škola pro všechny*. Opíráme se o humanistické pedagogické dědictví J. A. Komenského i jiných významných evropských pedagogů (Roehner, Wenke), ale zároveň pečlivě sledujeme všechny moderní alternativní tendence, které se zejména po roce 2000 v pedagogice rychle mísí dohromady a téměř splývají v jeden velmi široký edukativní proud respektující tzv. *click generation*, tedy naše děti, které tráví u svých počítačů a zejména mobilních telefonů poměrně hodně volného času, a tak mají i jinak zaměřenou pozornost i relativně pozměněný způsob vnímání a jednání. Jsou významně ovlivněny všudypřítomným digitálním prostředím. Do školy si také přináší bohaté *skryté kurikulum*, obsahující rozličné vědomosti získané z internetu, sociálních sítí nebo cestováním. Jedním z cílů školy je jejich znalosti postupně a přiměřeně zařadit do širšího logického systému, ale také je naučit zejména kritickému myšlení i základním komunikačním a sociálním dovednostem s akcentem na kompetence a cíle popsané v dokumentu Strategii pro vzdělávání 2030. Každý náš učitel je osobností, která přináší do atmosféry školy své znalosti a svůj lidský a osobitý přístup. Líbí se nám rozmanitost přístupů, protože ve škole máme rozmanité typy žáků. Každý pedagog má možnost vybrat si ze široké palety metod a didaktických postupů. Na každého žáka, třídu nebo aktuální situaci se tak všichni snažíme reagovat s citem a pochopením. Preferujeme formativní hodnocení. Sama škola však nemůže na vzdělávání a výchovu dětí stačit. Rádi se opíráme o otevřenou komunikaci s rodiči. Pokud je klasický trojúhelník žák-pedagog-rodič funkční, vždy nalzáme společná pozitivní řešení i při složitějších vzdělávacích a výchovných situacích. Dlouhodobě se snažíme být školou přátelskou a preferujeme osobní kontakt s rodiči před kontaktem virtuálním. První cizí jazyk, se kterým se děti seznámí, je angličtina. Jako druhý jazyk vyučujeme němčinu, navíc nabízíme španělštinu formou kroužku. V rámci několika dlouhodobých projektů a výměn intenzivně spolupracujeme se školami a institucemi v několika zemích. Podílíme se na několika pedagogických a psychologických výzkumech a projektech zejména s PF a FF MU v Brně. Škola je členem organizace Czech Dalton a sítě Dalton International, organizuje mezinárodní konferenci pořádaných pod záštitou Odboru školství Magistrátu města Brna. Těžíme rovněž z dobrého vztahu s místní radnicí a úspěšně rozvíjíme spolupráci s několika dalšími partnerskými subjekty v rámci Kohoutovic.

Stručné shrnutí pedagogického záměru školy

*„Průměrný učitel povídá, dobrý vysvětluje.
Nadprůměrný učitel předvádí, veliký učitel inspiruje.“*

Pozitivních změn se snažíme dosáhnout zejména:

- ♥ vytvořením bezpečného klimatu, klademe důraz na partnerskou komunikaci mezi učitelem a žákem, podporujeme týmovou práci žáků i učitelů
- ♥ vedení školy se snaží aplikovat neformální leadership a budovat prostředí přirozeného vzájemného respektu a pocitu pohody a partnerství (wellbeing)
- ♥ škola je pro všechny místem společenského setkávání, zlepšujeme komunikaci mezi žáky, máme netradiční typ „zvonění“, podporujeme humor a dobrou náladu
- ♥ dobrým vztahem školy a rodiny, výchovný poradce, metodik prevence a třídní učitel fungují jako poradní servis i most pro rodiče ve výchovných a vzdělávacích otázkách
- ♥ snažíme se vytvářet kvalitní a dlouhodobé společenské vztahy, rodič je pro nás klient a zároveň partner
- ♥ otevřeně spolupracujeme s dalšími subjekty (Školská rada, Sdružení rodičů, Školská komise, knihovny, sportovní oddíly, fakulty PF a FF MU, poradny, občanská sdružení atd.)
- ♥ změnou rolí učitele i žáka (učitel nejen předává informace, ale především s nimi učí žáky pracovat) je ochoten převzít zodpovědnost za sebe i za své prostředí, v ideální situaci žák sám postupně přebírá zodpovědnost za své učení
- ♥ ústrojným využíváním různých metod a forem práce, sledujeme inovativní pedagogické trendy (mezinárodní konference) a vkládáme vhodné prvky z různých systémů a zkušenosti ze zahraničních škol (škola má asi deset partnerských škol), dlouhodobě integrujeme některé námi ověřené prvky daltonského plánu
- ♥ formativním hodnocením tedy přechodem od normativního hodnocení žáků k individuální vztahové normě (porovnáváme minulý a současný výkon žáka, přihlížíme k osobnímu maximu žáka a jeho individuálnímu pracovnímu tempu)
- ♥ učivo není cíl, ale prostředek k získávání kompetencí (viz kompetence Strategie 2030 a jiné dokumenty)
- ♥ systémem prevence kázeňských přestupků a uvážlivým hodnocením přestupků (vytvářením pravidel chování, ale i vnímáním sociálního a rodinného prostředí žáků)
- ♥ směřováním k celoživotnímu vzdělávání (škola je přípravou pro život – motivujeme žáky k sebevzdělávání, které je osobní hodnotou a pomáhá jim i společnosti)
- ♥ spoluprací se zahraničními školami a institucemi, podporujeme výuku angličtiny němčiny a španělštiny, organizujeme výměny žáků i učitelů, společné sportovní i kulturní akce

Evropské trendy a kompetence žáka

*„Dáš-li dítěti rybu, nakrmíš je na jeden den
Naučíš-li ho lovit, dáš mu potravu na celý život.“*

Posláním moderní školy není pouhé zprostředkování sumy vědomostí. V době dynamické informační revoluce a všeobecné dostupnosti internetu, mobilních telefonů, tabletů a počítačů, dramaticky narostla potřeba učit žáky zejména kritickému myšlení a každodenní práci s informacemi.

Kromě rozvíjení dovedností pro 21. století se snažíme v dětech podporovat zejména pocit bezpečí a možnost pozitivního prožívání školních situací, získávání zdravého sebevědomí (ne všichni žáci mohou studovat, ale mohou jinak pomoci společnosti a být šťastni, viz vize naší školy „Škola pro všechny“) a rozvíjení schopnosti sebehodnocení.

Vzhledem k dynamickým změnám na trhu práce, kdy je aktuálně těžké předpovědět, jaké pracovní uplatnění naše současné žáky čeká, se snažíme zdůrazňovat celoživotní vzdělávání. Tento přechod od pasivního přijímání vzdělání k aktivní účasti na vzdělávání je dlouhodobým trendem celoevropským. Bývá obvyčejně vymezen několika pilíři vzdělávání:

Učit se jednat a komunikovat (soft skills).

Učit se žít mezi lidmi, spolupracovat, respektovat.

Učit se být a žít, stanovit si životní priority, být zodpovědný sám za sebe, prožít spokojený život. Atd.

Naší snahou je motivovat prostřednictvím aktivního učení. Důraz klademe na pro život důležité dovednosti. Klíčové kompetence neboli dovednosti pro život definovali odborníci v různých dokumentech jako například *kompetence, které představují přenosný a univerzálně použitelný soubor vědomostí, dovedností a postojů, které potřebuje každý jedinec pro své osobní naplnění a svůj rozvoj, pro zapojení do společnosti a úspěšnou zaměstnanost. (Bílá kniha, Skills for 21st century, Strategie 2030, atd).*

Patří k nim: *kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikační, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní*

Škola pro všechny

*„Škola pomáhá dítěti realizovat jeho potenciál.“
Erich Fromm*

Vizi školy neboli misi školy neboli naše pedagogické směřování vidíme v péči o všechny žáky, kteří se rozhodnou nás navštěvovat. *Chceme být přátelskou školou, která poskytuje všem dobré a přiměřené vzdělání – tedy těm, kteří od nás pravidelně míří na výběrová gymnázia – ale rovněž školou chápající i laskavou pro větší skupinu našich žáků, která nachází spokojenost a uplatnění v praktickém životě, protože posláním základní školy je všechny připravit na vstup do života.* Příklady kompetencí, o které usilujeme:

Učení se

dávat věci do souvislostí, organizovat svůj učební proces, být schopen řešit problémy, být zodpovědný za své učení, být schopen vzít v úvahu zkušenost

Objevování

získávat informace z různých zdrojů, zvažovat různé zdroje, radit se s lidmi ze svého okolí, konzultovat s učiteli, vytvářet dokumentaci (například portfolio, různé výstupy z projektů)

Myšlení a uvažování

chápat kontinuitu minulosti a současnosti a nahlížet kriticky na některé aspekty rozvoje společnosti, být schopen se vyrovnávat s nejistotou a komplexností situace, účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor, vnímat politický a ekonomický kontext, hodnotit sociální chování související se zdravím a životním prostředím, vnímat hodnoty umění, literatury atd.

Komunikace

rozumět a domluvit se v běžných situacích, číst a psát ve více jazycích, být schopen prezentovat a mluvit před ostatními, obhajovat vlastní názor, naslouchat a brát v úvahu názory druhých, vyjadřovat se písemnou formou, rozumět grafům, diagramům a tabulkám

Kooperace

být schopen spolupráce a práce v týmu, být ale rovněž schopen pracovat sám a rozhodovat se, řešit konflikty, posuzovat a hodnotit, navazovat a udržovat kontakty

Práce

vytvářet projekty, brát na sebe zodpovědnost, spolupracovat, organizovat svou vlastní práci

Adaptace

využívat informační a komunikační techniky, být flexibilní při rychlých změnách, nalézat nová řešení, být houževnatý v případě obtíží

Kompetence jako cíl výuky

V souladu s moderními inovativními trendy klademe důraz na komunikaci, spolupráci a samostatnou práci, umožňujeme vlastní tempo, práci s informacemi i práci s portfoliem (viz zkušenosti s daltonským plánem).

Moderní pedagog se snaží přihlížet procesu výuky jako trenér při zápase, jako konzultant, který pokud možno nezasahuje do práce dětí. Je však jejím otevřeným nebo skrytým režisérem, organizátorem a dobře plánuje. Jeho práce předpokládá manažerské schopnosti a kvalitní domácí přípravu na vyučování a také schopnost improvizace a nadhledu.

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí žáků, využívá různých zdrojů informací a učitelé krok za krokem učí žáky s nimi pracovat. Pedagogové se snaží využívat organizačních forem výuky, při kterých jsou vytvářeny vhodné podmínky pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Příklady naplňování jednotlivých klíčových kompetencí:

Kompetence sociální a personální rozvíjíme ve vhodných situacích, například při návštěvách hostů i hostů zahraničních (aplikace cizího jazyka). Dále při řešení projektů a praktických školních činnostech.

Kompetence občanské rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebepoznávání a seznamování žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Je využívána spolupráce se školami

v zahraničí, zahraniční studenti komunikují se žáky ve vyučování a sdělují jim informace, které obohacují jejich vědomosti.

Získávání kompetence k řešení problémů probíhá v souvislostech, neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale usilujeme o vytvoření uceleného obrazu světa. Tyto kompetence se snažíme rozvíjet využíváním různých zdrojů informací – prací s psaným textem, internetem, praktickými pokusy na přiměřené úrovni i pokusy o vlastní výzkum žáků (například projekt Talent Education s Leiden University).

Kompetence k učení rozvíjí pedagog individuálně podle dané situace, podle osobního maxima žáka a jeho individuálního pracovního tempa. Hlavními strategiemi jsou práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků. Co může udělat žák sám, nedělá učitel.

Kompetence komunikativní aktivují žáci při řešení problémů a při práci ve skupinách, při vytváření projektů z nejrůznějších oblastí a při prezentaci jejich výstupů (v souvislosti s třídními a školními projekty).

Kompetence pracovní rozvíjí projekty, skupinové a individuální práce. Vždy je kladen důraz na hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí. Umožňujeme žákům osvojit si strategie učení a motivujeme je pro celoživotní učení.

Podněcujeme k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy:

Žáci samostatně pozorují, výsledky porovnávají, posuzují a vyvozují z nich závěry.

Uvádí věci a znalosti do souvislostí. Vytvářejí si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy.

Žáci volí vhodné způsoby řešení úkolů. Sledují vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Aplikují osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových situací.

Vedeme žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci:

Žáci se učí formulovat myšlenky v logickém sledu, výstižně a kultivovaně.

Žáci se snaží naslouchat jiným a porozumět jim.

Žáci se učí obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací.

Rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých:

Žáci spolupracují při řešení daného úkolu, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu (respektují obecná pravidla a také pravidla Daltonské karty)

Učí se plánovat práci a přejímat role v týmu

Aktivně přispívají k diskusi, umí obhajovat vlastní názor, ale i respektovat názory jiných.

Připravujeme žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti:

Žáci si vytváří pozitivní představu o sobě, ale současně jsou schopni vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Řeší praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, jimiž se naše společnost řídí, znají svá práva i povinnosti.

Jsou schopni hodnotit výsledky vlastní činnosti i výsledky práce spolužáků.

Vytváříme potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a prožívání, rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem i k přírodě:

Žáci mají snahu chránit životní prostředí i kulturní a společenské hodnoty.

Žáci se snaží vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Učíme žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědní:

Žáci chrání vlastní zdraví i zdraví ostatních.

Používají určené materiály, nástroje a vybavení. Dodržují dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, učí se rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných.

Dle svých možností umí poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

Vedeme k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učíme je žít společně s ostatními lidmi:

Žáci vnímají kulturní i historické dědictví jako významný fenomén.

Učí být vnímaví k tradicím a kulturním hodnotám jiných.

Učí se respektovat zdravotně postižené občany (spolupráce se sdružením VELETA).

Pomáháme poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci:

Žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost.

Rozvíjí své podnikatelské myšlení, učí se orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, učí se chápat podstatu, cíl a riziko podnikání.

Zprostředkovaně poznávají různé pracovní obory a zaměstnání.

Integrace prvků daltonského plánu

Daltonský plán, který zdůrazňuje princip zodpovědnosti, je ve světě stále aktuální (Dalton International), ale v naší škole není dominantním systémem, ústrojně aplikujeme pouze některé jeho prvky. Cílem je vést děti k tomu, aby se učily, aby se připravily na život ve společnosti, kde důležitou roli bude hrát zodpovědnost.

Daltonský pedagogický a didaktický rámec nám nabízí prostor na rozvíjení obecně platných a užitečných kompetencí. Opíráme se zejména o tři jeho klasické principy: zodpovědnost (dříve svoboda), spolupráci a samostatnost.

Rozličné aktivity, které při vyučování probíhají současně, vytvoří stimulující prostředí pro práci všech dětí. Zapojíme-li do práce všechny děti, zvykáme je na týmovou práci, která je čeká v budoucím profesním životě. Naučí se respektovat jeden druhého, zodpovědnosti za splnění všech zadaných úkolů, zhodnotit svoji práci ve spolupráci s učitelem i samostatně.

Některé vyučovací prostředky dříve typické pro daltonské prostředí, dnes splývají s normálními metodami vyučování:

Dobře přístupné místo pro pracovní materiál (knihy, mapy, lepidlo, nůžky, počítač, apod.)

Instruktažní a závěrečný rozhovor (seznámení s obsahem úkolů pro samostatnou práci, odhalení možných problémů, po dokončení zhodnocení práce)

Nerušit jeden druhého (nejvyšší forma spolupráce)

Požádání o pomoc a poskytnutí pomoci (nejlepší způsob, jak se něčemu naučit je, učit to)

Zodpovědnost za splnění úkolů v daném termínu (příležitost poznat a prožít uspokojení, u některých žáků nacvičujeme překonání nechuti k práci, "kde je vůle, tam je cesta")

Třídní pravidla, která nám pomáhají:

Jen jeden mluví

Hlásíme se o slovo

Nevyrušujeme spolužáky

Dáváme věci na své místo

Najdi si partnera pro spolupráci

Označ dokončenou práci

Zkontroluj si svoji práci

Atd.

Jestliže žáci pracují samostatně, učí se: samostatně hledat řešení, pracovat, aniž by se neustále ptali učitele, navzájem si pomáhat, pracovat vlastním tempem, akceptovat vzájemnou pomoc, pociťovat sebeuspokojení ze samostatně zvládnutého úkolu.

Individualizované vyučování vycházející z Bloomovy teorie potvrzuje, že všichni žáci stejného věku se neučí stejně, důležité jsou podmínky, v nichž se žáci učí, když nejsou omezováni v čase a pracují svým tempem, získávají průběžně zpětnou vazbu o svém postupu a individuální pomoc při obtížích. Cílem je ovládnutí určitého souboru poznatků a dovedností, a tedy dosažení osobního maxima.

Tzv. *daltonská karta* jednoduše a výstižně deklaruje učitelům, žákům i rodičům, co vlastně daltonské vyučování obsahuje a jak se manifestuje.

Cílem karty je sladit názory jednotlivých učitelů školy. Je to vlastně jednoduchá pomůcka pro děti i rodiče, konkrétní výčet typických aktivit, tedy materiál užitečný pro všechny:

Jsem kamarádský a svým chováním přispívám k přátelské atmosféře. Pracuji, jak nejlépe dovedu. Jsem samostatný a zodpovědný za své učení a umím pracovat jak samostatně, tak i ve skupině. Respektuji talent a nadání spolužáků a toleruji odlišný přístup vyučujících ke mně a k ostatním. Dokáži zhodnotit výsledky své práce a uvědomit si své přednosti a nedostatky.

Projekty

"Řekni mi a já zapomenou, ukaž mi a já si zapamatuji, nech mě to udělat a já pochopím."

Formy projektů jsou třídní, ročníkové (krátkodobé, dlouhodobé) a celoškolské (taktéž krátkodobé i dlouhodobé a také mezinárodní).

Při přípravě stanovujeme konečný výstup projektu. Žáci se učí posuzovat svoji práci i práci skupiny. Při zpracovávání prezentací, předmětových, třídních nebo celoškolských projektů využívají žáci i některé dovednosti získané na prvním stupni. Výsledky své práce vizualizují prostřednictvím plakátů, výstavek, prezentací nebo scének.

Projekty učí žáky plánovat práci a přejímat role v týmu. Zde je prostor pro uplatnění poznatků z mnohočetné inteligence (viz Howard Gardner, Roel Roehner, Hans Wenke a daltonské učebnice, časopisy a materiály, na jejichž vytváření se podíleli i naši učitelé). Žáci prezentují vzájemnou pomoc, toleranci, formulují vlastní myšlenky, chápou myšlenky druhých, reagují na požadavky druhých, hodnotí.

Uplatňují se rovněž metody *tutoringu*, kdy jeden žák učí druhé. Tento způsob učení je prospěšný jak pro ty, kteří vyučují druhé, tak pro ty, kteří jsou učeni (vychází z Komenského). Projektové vyučování má tyto fáze: příprava týmu pedagogů, seznámení žáků s plánovanými úkoly a způsobem práce, rozdělení žáků do skupin, příprava pomůcek, hodnocení, sebehodnocení, vizualizace prezentace výsledků, umístění v prostorách školy nebo třídy, využití v dalších hodinách atd.

Péče o žáky se speciálními potřebami

„Učitel, který je skutečně moudrý, vás nebude zvat do domu své moudrosti, ale spíše vás povede na práh vašeho intelektu.“

Péče o žáky se speciálními potřebami je komplexní systém a jsou do něj zapojeni všichni vyučující i vedení školy. Cílem je zajistit potřebnou podporu žákovi a rodině a vytvořit podmínky pro rozvoj schopností žáka ve spolupráci s učiteli a pedagogicko-psychologickými poradnami. Výchovný poradce pomáhá s volbou povolání, ale také ve spolupráci s ostatními učiteli a vedením školy koordinuje programy na pomoc dětem s diagnostikovanými vývojovými poruchami učení a nadanými žáky (aktuální projekty s Odborem školství MMB, projekty nadace Podané ruce apod.). Podrobná zpráva je vždy součástí Výroční zprávy školy.

Koordinujeme:

Diagnostiku potřeb žáka

Zajištění potřebné péče ve škole

Zprostředkování další odborné péče a odborné diagnostiky

Poradenství žákům, rodičům a učitelům

Pomoc při potížích v učení, v chování, ve vztazích ve škole, v životě

Psychoterapie, podporu v krizích a konfliktech

Programy pro třídy (komunikace, spolupráce, předcházení problémům ve vztazích)

Spolupráci s dalšími institucemi, úřady, občanskými sdruženími (VELETA Kohoutovice)

Profesní poradenství, volba oboru dalšího vzdělávání

Dle pokynů PPP pro žáky s poruchami učení a chování vypracováváme Individuální vzdělávací plány. Pracujeme se žáky s podpůrnými opatřeními (nákupy pomůcek, hodiny pedagogické intervence). V určených třídách pracují asistenti pedagoga. Na škole aplikujeme projekt Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně a v rámci projektu „Šablony“ poskytují učitelé potřebným žákům doučování. Vytváříme také podmínky pro realizaci aktivit na potlačování nebezpečných sociálně patologických jevů (drogy, šikana, kyberšikana apod.). Děti mají možnost využívat schránku důvěry, podrobné informace obsahuje Preventivní plán školy.

Pravidla soužití na škole a výchovné působení

*„Ne vše, co se může počítat, se počítá a ne vše, co se počítá, může být spočítáno.“
Albert Einstein*

*“Žádná pravidla nejsou pevná a trvalá.”
Marcus Tullius Cicero*

Škola je především o nekonečné výchově, pochopení, spolupráci a o důvěře. Děti jsou ještě nehotové osobnosti a mají právo dělat chyby. Trest je až posledním opatřením, uděluje se s rozvahou, když selže například prevence. Domluva je naším hlavním výchovným prostředkem. Pravidla chování a soužití chápeme jako dlouhodobé pěstování zodpovědnosti, jsou otevřená a neustále je upřesňujeme (viz Školní řád a Klasifikační řád).

Některá pravidla chování:

Do školy se vhodně oblékám

Ke všem se chovám s respektem

Mluvím slušně a nepokřikuji

Poslouchám instrukce učitelů

Každou práci dokončím, jak nejlépe umím

Starám se o pomůcky a vybavení školy

Pravidla rozhovoru:

Mluví pouze jeden

Přihlas se o slovo

Poslouchej, co říkají druzí

Zdůvodni své mínění i chování

Přijmi, co říkají jiní

Ve třídách učitelé radí dětem, jak zvládnout učivo:

Učit se můžeš i za chůze

Učivo si doplň obrázkem

Obtížná slova, důležité pojmy, slovíčka nebo poznámky si napiš na „plakát“

I hudba ti může pomoci soustředit se na práci

Vytvoř si pojmovou mapu, používej šipky a spojovací čáry

Používej zvýrazňovače a barevné tužky, atd.

Péče o talentované žáky

„Bez velké vůle neexistují velké talenty.“

Usilujeme o využití potenciálu žáka. Pokud u žáka identifikujeme nadání, je vhodně zatížit tyto žáky v míře, která odpovídá jejich potřebám a možnostem, informacemi a podněty, které ve svých ročnících předávají dále (např. formou referátů, prezentací atd.). Cílem je poskytnout podporu těmto žákům v jejich osobnostním a sociálním rozvoji. Při vyhledávání talentovaných žáků spolupracujeme s MU, JCMM a dalšími institucemi. V rámci projektů škola spolupracuje i se zahraničními odborníky a experty z několika škol a institucí v Evropě (například Talent Education s Leiden University nebo Horizont 2020 atd.).

Některé ukazatele k identifikaci nadaného žáka:

Je bystrý, vnímavý, chápe souvislosti a rychle se učí nové věci

Má bohatý aktivní slovník, vyjadřování, často se ptá „k věci“

Zaměřuje se na nové, aktuální poznatky, události

Má vynikající paměť a chce úkoly řešit samostatně

Je nápaditý a originální v řešeních, odpovědích

Má důvěru v sám sebe atd.

Naši pedagogové si poradí s různými výukovými a výchovnými problémy žáků, věnují se i žákům nadaným. Mají dlouhodobé praktické zkušenosti a průběžně absolvují kurzy dalšího vzdělávání. Od našich učitelů očekáváme některé dovednosti, například nadšení pro svoji práci, přizpůsobivost a toleranci, otevřenost a povzbudivý přístup, smysl pro humor, tvořivost, emoční inteligenci, sebedůvěru atd.

Vedení školy i někteří učitelé jsou průběžně zváni na mezinárodní konference. Vystupují aktivně na seminářích a školu zpětně obohacují o nové podněty a nápady.

Poznámka: poslední změny byly provedeny 17. 11. 2021 vedením školy.